

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันอาชญากรรมได้เป็นปัญหาสังคมที่สำคัญและได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ โดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หรือประชาชนทั่วไปซึ่งมีโอกาสที่จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอยู่ตลอดเวลา และผลของอาชญากรรมก็ได้สร้างความสูญเสีย หรือมีผลกระทบต่อความสงบสุข เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในด้านทรัพย์สิน เงินทอง หรือชีวิต ร่างกาย จะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่ารัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากเพื่อที่จะป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด แต่ก็ยังเป็นเพียงการทำให้สังคมคงอยู่ได้อย่างสงบสุขในระดับหนึ่งเท่านั้น ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้หมดสิ้นไปได้ จนกระทั่งเราอาจจะกล่าวได้ว่าอาชญากรรมเป็นตัวทำลายสังคมให้เสื่อมลง ไม่เจริญเท่าที่ควร และอัตราการก่ออาชญากรรมยังคงเพิ่มจำนวนอย่างไม่หยุดยั้ง แม้รัฐบาลจะตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาการก่ออาชญากรรม และได้พยายามหาทางดำเนินการแก้ไข ปราบปราม (กรมราชทัณฑ์, 2537, หน้า 21) ทุกครั้งที่กล่าวถึงอาชญากรรมผู้คนส่วนใหญ่คาดว่าอาชญากรรมน่าจะเกิดจากการกระทำของเพศชายเท่านั้น ส่วนเพศหญิงนั้นจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในฐานะที่ตกเป็นเหยื่อเท่านั้น แต่ปัจจุบันจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทำให้เกิดการแก่งแย่งทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และเกิดความยากลำบากในการดำรงชีพ ส่งผลให้เกิดความยากจน และก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ซึ่งรวมทั้งปัญหาอาชญากรรมด้วย จากสภาวะดังกล่าวทำให้บุคคลไม่ว่าจะเป็นชายหรือหญิงถูกผลักดันให้กลายเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายได้เช่นกัน และพบว่าในปัจจุบันจำนวนผู้ที่กระทำความผิดได้มีเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนหนึ่งจะพบว่า มีเพศหญิงจำนวนไม่น้อยที่ได้กระทำความผิดซ้ำ (บุญรวย เมทนีกรชัย, 2542, หน้า 50) ปี พ.ศ. 2536 จำนวน 5,287 คน ปี พ.ศ. 2537 จำนวน 6,153 คน ปี พ.ศ. 2538 จำนวน 7,374 คน ปี พ.ศ. 2539 จำนวน 7,445 คน และปี พ.ศ. 2540 จำนวน 10,581 คน คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินและสวัสดิการสังคม (2524) ได้ศึกษาสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำ พบว่า สาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากอารมณ์ที่มีความกดดันทาง

จิตใจ และเกิดจากโครงสร้างทางสังคม วีระชัย กรานคำยี่ (2526) ได้ทำการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง พบว่า เพศหญิงจะกระทำความผิดซ้ำมากกว่าเพศชาย และประวดี ถาวรศิริ (2531) ได้ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดซ้ำ ส่วนใหญ่มีนิสัยชอบสูบบุหรี่ อาศัยอยู่ในแหล่งชุมชนแออัด และมีรายได้ต่ำ เชียเกิล (Siegel, 1963) ได้กล่าวว่า การกระทำผิดซ้ำของบุคคล เกิดจากองค์ประกอบที่สำคัญคือความมีอารมณ์อ่อนไหว การไม่สนใจต่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัว และความกังวลเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แล้ว สาวิตรี ไพฑูรย์ (2533) ได้กล่าวว่าบุคคลที่เคยกระทำความผิดมาแล้ว ครั้งต่อไปก็จะมีอาการตัดสินใจกระทำความผิดอีกได้ง่ายขึ้น และส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ไม่เล็งเห็นความสำคัญของผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประวดี ถาวรศิริ (2531) ที่พบว่าผู้กระทำความผิดซ้ำเป็นผู้มีปัญหาด้านบุคลิกภาพอารมณ์ และความรู้สึกล้วนๆ โดยไม่สามารถทนต่อสิ่งยั่วเย้าต่าง ๆ ได้ และเห็นว่าการติดคุกเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างให้นักโทษหญิงให้มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น และ มุ่งส่งเสริมให้นักโทษหญิงได้มีลักษณะการมุ่งอนาคตมากขึ้น

ลักษณะหนึ่งที่จะทำให้ตัวบุคคลได้เตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในลักษณะที่ส่งคุณค่าของสังคม ก็คือ ลักษณะมุ่งอนาคต ดังที่ กนกวรรณ อุ๋นใจ (2535, หน้า 25) กล่าวถึงความหมายของลักษณะการมุ่งอนาคตโดยสรุปว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกโดยได้มีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร จึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต จรรยา สุวรรณทัต (2531) กล่าวว่า ลักษณะการมุ่งอนาคตเป็นลักษณะการมองสู่อนาคตข้างหน้า ซึ่งเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผล ไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่น และสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และถือว่าเป็นจิตลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ การส่งเสริมและพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต จะช่วยให้บุคคล เกิดแรงจูงใจที่จะแสวงหาคุณค่าเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต ให้มีความสามารถมองไปในอนาคตมีจุดมุ่งหวังที่จะสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น สังคมไทยก็จะมีประชาชนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ลักษณะการมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี ผู้ที่มีพฤติกรรมของพลเมืองดี เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของกฎหมายบ้านเมือง เป็นผู้ที่ไม่ประพฤติดุกฏ ระเบียบของสังคมตลอดจนมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนและประเทศชาติ (กนกวรรณ อุ๋นใจ, 2535, หน้า 1) ดังนั้นเราจึงควรจะตระหนักว่ามีกระบวนการหรือวิธีการใดหรือไม่ที่จะสามารถแก้ไขปัญหการกระทำผิดซ้ำ โดยปลูกฝังให้ผู้กระทำความผิดมีค่านิยมมุ่งอนาคตที่ดีได้ กล่าวคือให้ผู้กระทำความผิดมองสู่อนาคต

ของตนเองโดยจะต้องเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกล และตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม หาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคต รู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้ รอได้ และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

การที่จะเสริมสร้างให้นักโทษมีลักษณะการมุ่งอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกระจ่างคำนิยมเนื่องจากกระบวนการกระจ่างคำนิยม จะช่วยให้บุคคลรู้คำนิยมที่แท้จริงในการนำไปใช้ตัดสินใจสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต วิธีกระจ่างคำนิยมเรียกสั้น ๆ ว่า วิถี ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (2530, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการกระจ่างคำนิยมว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลได้ตรวจสอบสิ่งที่เขาเห็นคุณค่า จนเกิดความกระจ่างในสิ่งที่เขาเห็นคุณค่านั้น โดยถือว่าการที่คนจะเห็นคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวบุคคลนั้นเลือกสรรด้วยตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้น แล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม การกระจ่างคำนิยมเป็นการหาแนวทางให้แต่ละคนรู้จักตนเอง และรู้จักผู้อื่น ซึ่งรวมความถึงรู้จักสังคม และรู้จักสิ่งแวดล้อมด้วย คำว่า “รู้จัก” ในที่นี้เน้นที่ความรู้สึกรู้สึกหรือความเ็น ซึ่งหมายถึง การที่คน “รู้สึก” ว่าตนเองเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ไม่ใช่ “รู้” เพราะเป็น “ความรู้” การกระจ่างคำนิยมเป็นวิถีทางที่จะให้เขาได้สำรวจคำนิยม ของตนเองภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดไว้ ผลกระทบที่ได้จากกระบวนการนี้ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิด กับการกระทำของคนด้วย เป็นวิธีการที่ทำให้คนยอมรับความรู้สึกและความคิดด้วยตนเอง คุชกู แก้วกานี (2527, หน้า 4) กล่าวว่า การกระจ่างคำนิยม หมายถึง กระบวนการทำคำนิยมให้กระจ่างด้วยการหาทางให้คนแต่ละคนรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น ซึ่งรวมถึงรู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย และเป็นวิถีทางที่จะให้เขาได้สำรวจคำนิยมของตนเองภายใต้เงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดไว้ ผลที่ได้จากกระบวนการนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการกระทำของคนด้วย เป็นวิธีการทำให้คนยอมรับความรู้สึกและความคิดด้วยตนเอง เป้าหมายของกิจกรรมกระจ่างคำนิยม มี 2 ประการ คือ เป้าหมายต่อตนเอง เพื่อให้บุคคลประสบความสำเร็จ ความพอใจในคุณภาพชีวิตของตน และ เป้าหมายต่อผู้อื่นและสังคม เพื่อให้บุคคลเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคมที่คนมีส่วนร่วม (นาตยา ปิณฑนานนท์, 2526, หน้า 521-522) ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2532, หน้า 3-4) ได้แสดงเหตุผล 3 ประการในการกระจ่างคำนิยม คือ คำนิยมเป็นรากฐานของการพิจารณาตัดสินใจ คำนิยมเป็นรากฐานที่จะทำให้เกิดการสร้างเอกลักษณ์ของตนในสังคม และ คำนิยมเป็นตัวเชื่อมโยงเพื่อให้คุณค่าที่มีอยู่ในตนเองของแต่ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ได้

นอกจากนี้ แบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 23-29) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ว่าเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนโดยเฉพาะในเรื่องของพฤติกรรมซึ่งส่วนใหญ่แล้วเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้จาก แม่แบบ ทั้งที่เป็นแม่แบบที่เป็นชีวิตจริง เช่น พฤติกรรมจริงของบุคคลต่าง ๆ เป็นต้น

และ แม่แบบที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น ภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ บันทึกเสียง เป็นต้น การที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมที่แปลกใหม่จากผู้อื่นช่วยชี้นำการกระทำของเขาได้ และยังช่วยประกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ด้วย ในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม แม่แบบจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เมื่อบุคคลได้เห็นแม่แบบก็จะสามารถรับรู้สัญลักษณ์ของการกระทำนั้นได้ และสัญลักษณ์เหล่านั้นจะชี้นำแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นจากสภาพและอุปสรรคของการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหากได้มีการนำเสนอแม่แบบที่ดี ซึ่งจะปลูกฝังให้ผู้กระทำผิดมีค่านิยมลักษณะมุ่งอนาคต มีการคาดหวังเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่สุจริต มีแรงจูงใจที่จะวางแผนประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ย่อมจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้ดีขึ้นได้และจะส่งผลให้สามารถแก้ไขการกระทำผิดซ้ำได้ในที่สุด และจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นส่งผลให้เพศหญิงกระทำผิดกฎหมายเพิ่มมากขึ้น พบว่าในช่วงที่ผ่านมาจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังที่บุญราช เมทนีกรชัย ได้กล่าวไว้ข้างต้น และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นในทุก ๆ ปี ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงผลของการใช้เทคนิคแม่แบบ และกิจกรรมกระจำจ่านิยมต่อลักษณะการมุ่งอนาคตของนักโทษหญิงเรือนจำกลางสมุทรปราการ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและกิจกรรมกระจำจ่านิยม ต่อลักษณะการมุ่งอนาคตของนักโทษหญิง ทางด้านการประกอบอาชีพ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมนักโทษหญิง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำวิธีการใช้เทคนิคแม่แบบ และกิจกรรมกระจำจ่านิยม ไปใช้ช่วยเหลือนักโทษหญิง ให้สามารถมีลักษณะการมุ่งอนาคตสูง สามารถกลับตัวเป็นคนดีคืนสู่สังคม พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตร่วมกับคนในสังคมได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นนักโทษหญิงที่ถูกกักขังในเรือนจำกลางสมุทรปราการ

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักโทษหญิง ที่ไม่ได้รับโทษจำคุกตลอดชีวิต เรือนจำกลางสมุทรปราการ ที่มีลักษณะการมุ่งอนาคตต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมาจำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 วิธีการพัฒนาลักษณะการมุ่งอนาคต แบ่งออกเป็น 3 วิธีได้

3.1.1.1 การใช้เทคนิคแม่แบบ

3.1.1.2 กิจกรรมกระจำจ่า่านิยาม

3.1.1.3 วิธีปกติ

3.1.2 ช่วงเวลาการวัดลักษณะการมุ่งอนาคต

3.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

3.1.2.2 ระยะทดลอง

3.1.2.3 ระยะหลังการทดลอง

3.2 ตัวแปรตาม คือ ลักษณะการมุ่งอนาคต

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทดลองและระยะเวลาการทดลอง
2. นักโทษหญิงที่ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบ นักโทษหญิงที่ฝึกกิจกรรมกระจำจ่า่านิยาม และนักโทษหญิงกลุ่มควบคุมมีลักษณะการมุ่งอนาคต แตกต่างกันในระยะหลังการทดลอง
3. นักโทษหญิงที่ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบ นักโทษหญิงที่ฝึกกิจกรรมกระจำจ่า่านิยาม และนักโทษหญิงกลุ่มควบคุมมีลักษณะการมุ่งอนาคต แตกต่างกันในระยะติดตามผล
4. นักโทษหญิงที่ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบ มีลักษณะการมุ่งอนาคตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง
5. นักโทษหญิงที่ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบ มีลักษณะการมุ่งอนาคตในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง
6. นักโทษหญิงที่ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบ มีลักษณะการมุ่งอนาคต ในระยะหลังการทดลอง กับระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน
7. นักโทษหญิงที่ฝึกกิจกรรมกระจำจ่า่านิยาม มีลักษณะการมุ่งอนาคตในระยะหลังการทดลองสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง

8. นักโทษหญิงที่ฝึกกิจกรรมกระจำง่าคำนิยม มีลักษณะการมุ่งอนาคตในระยะติดตามผลสูงกว่าในระยะก่อนการทดลอง

9. นักโทษหญิงที่ฝึกกิจกรรมกิจกรรมกระจำง่าคำนิยม มีลักษณะการมุ่งอนาคตในระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะการมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์อนาคตข้างหน้า โดยสามารถมองเห็นผลดีและผลเสียที่เกิดจากการกระทำในปัจจุบันของตน มีการวางแผนและปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ สามารถควบคุมตนเองให้อดได้รอได้ เพื่อผลที่ดีและยิ่งใหญ่กว่าตลอดจนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต โดยประกอบด้วย

1.1 สามารถคาดการณ์ไกลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ได้แก่ การวางแผนเป้าหมายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพไว้ล่วงหน้า และมองเห็นแนวทางที่จะปฏิบัติตนให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพที่คาดหวังไว้

1.2 สามารถกำหนดเป้าหมายโดย พิจารณาถึงเรื่องของความสามารถ และความสนใจของตนเองเกี่ยวกับอาชีพ

1.3 วางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอาชีพของตนเอง โดยสามารถกำหนดได้ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จในอาชีพในอนาคตได้

1.4 พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

1.5 การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ สามารถเลือกประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

1.6 มีความเพียรพยายาม ไม่ทอดถอย มุมานะบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรค กระทำการต่าง ๆ ตามที่ได้วางแผนไว้ จนเป็นผลสำเร็จตามที่ตั้งใจ

1.7 สามารถควบคุมตนเองให้อดได้ รอได้ เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลตอบแทนที่ได้รับในปัจจุบัน

2. นักโทษหญิง หมายถึง หญิงที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ซึ่งกระทำความผิดได้ถูกศาลพิจารณาลงโทษให้จำคุกแล้วและต้องขังอยู่ในเรือนจำกลางสมุทรปราการ โดยมีระยะเวลาในการจำคุกไม่เกิน 1 ปี ก่อนพ้นโทษ

3. เทคนิคแม่แบบ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักโทษหญิงได้ เรียนรู้โดยให้สังเกตพฤติกรรม ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของแม่แบบ ผลจากการสังเกตจะทำให้นักโทษหญิงเลียนแบบพฤติกรรมของแม่แบบจากวิดีโอ

4. กิจกรรมกระจำจ่านิยม หมายถึง กระบวนการพัฒนาค่านิยมด้วยตนเอง เน้นที่ความรู้สึก หรือความคิดเห็นในการสำรวจค่านิยมของตนภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดโดยนักโทษหญิงเข้ากลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยการฟัง การซักถามซึ่งกันและกันจากคำถามนำความคิด โดยการเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของเหตุและผล ตลอดจนผลลัพธ์จากพฤติกรรมด้วยการพัฒนาค่านิยมอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

4.1 การเลือก โดย

4.1.1 เลือกอย่างเสรี คือ เลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยไม่มีใครบังคับ

4.1.2 เลือกจากทางเลือกหลายทางเลือกโดยไตร่ตรองทางเลือกเมื่อถึงคราวที่

ต้องเลือก

4.1.3 เลือกหลังจากได้พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิด

ขึ้นในอนาคต

4.2 การเห็นคุณค่า โดย

4.2.1 ชอบและยินดีกับทางเลือกที่เลือกแล้ว เห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนได้เลือก

4.2.2 เต็มใจจะเปิดเผยทางเลือกของตนให้คนอื่นทราบ

4.3 การกระทำ โดย

4.3.1 ปฏิบัติตนสอดคล้องกับสิ่งที่ตนได้เลือกแล้ว

4.3.2 ทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกลายเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิต

5. กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบและไม่ได้ฝึกกิจกรรมกระจำจ่านิยม